

Structuurvisie Hoogezand- Sappemeer 2020

**Advies over de reikwijdte en het detailniveau
van het milieueffectrapport**

20 december 2007 / rapportnummer 1969-39

INHOUDSOPGAVE

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	1
2.1 Onderbouwing omvang en locatiekeuze woningbouw.....	1
2.2 Beleidskader en te nemen besluit(en).....	2
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
3.1 Afbakening.....	3
3.2 Alternatieven.....	3
3.3 Fasering.....	3
4. MILIEUASPECTEN.....	4
4.1 Algemeen	4
4.2 Natuur.....	4
4.2.1 Gebiedsbescherming	4
4.2.2 Passende beoordeling Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer	4
4.2.3 Soortenbescherming.....	5
4.3 Mobiliteit	5
4.4 Water.....	6
4.5 Klimaat / energie	6
4.6 Bodem, cultuurhistorie en landschap	6
5. OVERIGE ONDERDELEN	7

BIJLAGEN

1. Projectgegevens

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De gemeente Hoogezand – Sappemeer heeft in het kader van de regiovisie Groningen - Assen 2030 een woningbouwopgave van 5.100 nieuwe woningen en 2.500 te vervangen woningen. Om de gevolgen van de inwonerstoeename van de gemeente in goede banen te leiden wordt een structuurvisie opgesteld. Ten behoeve van de besluitvorming over de structuurvisie wordt een plan-m.e.r. procedure¹ doorlopen.

In dit advies adviseert de Commissie over de reikwijdte en het detailniveau waaraan het milieueffectrapport (MER) aan moet gaan voldoen. De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- een onderbouwing van de omvang en locatiekeuze van de woningbouwopgave. Ga hierbij in op de relatie met andere woningbouwprojecten in de regio Groningen – Assen;
- natuurinformatie. De gevolgen van het voornemen op de natuurwaarden in en rondom het Zuidlaardermeer. Geef aan of significante negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer voor de verschillende alternatieven op voorhand zijn uit te sluiten. Dit dient te gebeuren voor de verschillende alternatieven afzonderlijk en ook in cumulatie met andere activiteiten of projecten rondom het Zuidlaardermeer;
- een vergelijking van de milieueffecten van de verschillende alternatieven op de aspecten mobiliteit, oppervlaktewaterkwaliteit, klimaat en energie;
- een goede samenvatting. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Onderbouwing omvang en locatiekeuze woningbouw

De opgave aan woningen zoals die is weergegeven in de Notitie Reikwijdte en detailniveau (verder notitie R & D) vloeit voort uit de geactualiseerde Regiovisie Groningen – Assen 2030 van 2004 (verder regiovisie)².

Geef in het MER de onderbouwing van de behoefte en de argumenten die geleid hebben tot uitbreidingen in dit gebied. Betrek hierbij recente informatie over de behoefte aan woningen binnen de regio. Ga bij de onderbouwing specifiek in op:

- de relatie met andere woningbouwlocaties uit de regiovisie³;

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 1.

² De regiovisie is overgenomen in het provinciaal omgevingsplan deel 2 uit 2006. Dit omgevingsplan bevat net als de regiovisie geen actualisatie van de opgave. De gemeente Hoogezand - Sappemeer heeft aangegeven dat momenteel onderzoek plaats vindt om ook de onderbouwing van de opgave te actualiseren. Dit mede in relatie tot demografische ontwikkelingen in de regio.

- mogelijke verschuivingen in de verdeling van woningbouw over de verschillende gemeenten binnen de regio Groningen – Assen;
- de locatiekeuze binnen de gemeente Hoogezand – Sappemeer;
- de aanwezige natuurwaarden in het Zuidlaardermeer en de aangrenzende gebieden⁴;
- mogelijkheden voor ruimte efficiency (bv. verdere verdichting binnen de bebouwde kom en verdere verdichting op nieuwbouwlocaties).

Het is belangrijk dat in het MER ook aangegeven wordt hoe gehandeld wordt als de behoefte aan woningen lager uitvalt. De regiovisie meldt hierover:

De afstemming tussen de verschillende programma's, het zoeken naar synergie en de fasering en controle binnen de programma's zullen veel aandacht moeten krijgen om concurrentie, versnippering van energie en verspilling te voorkomen

In §3.3 adviseert de Commissie om een fasering uit te werken van de verschillende alternatieven. Geef in het MER ook aan hoe deze fasering zich verhoudt tot de geplande realisering van andere woningbouwlocaties uit de regiovisie.

2.2 Beleidskader en te nemen besluit(en)

De notitie R & D geeft geen overzicht van het ruimtelijk- en milieubeleid. Werk in het MER in ieder geval de randvoorwaarden voor de structuurvisie uit, die volgen uit de volgende kaders:

- Duurzaamheidsambities van de gemeente Hoogezand – Sappemeer. In de rapportage 'Boegbeelden 2015' geeft de gemeente haar toekomstvisie weer⁵. In deze visie worden duurzaamheidsambities benoemd voor milieukwaliteit, energie, water, mobiliteit en duurzaam bouwen;
- Provinciaal omgevingsplan deel 2 van de provincie Groningen (de regiovisie en de EHS zijn in dit omgevingsplan opgenomen);
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (PVVP);
- Natuurbeschermingswet.

Het MER zal duidelijk moeten weergeven in hoeverre de verschillende alternatieven haalbaar zijn binnen het kader van de Natuurbeschermingswet.

³ Geef hierbij ook de milieuargumenten weer die hebben geleid tot de verdeling van het woningbouwprogramma over de locaties uit de regiovisie.

⁴ De aangrenzende gebieden kunnen worden gebruikt als rust of foerageergebied door vogelsoorten, waarvoor instandhoudingsdoelen in het kader van het Zuidlaardermeer (Natura 2000) zijn opgesteld. In deze gebieden kunnen vogelsoorten zeer gevoelig zijn voor bijvoorbeeld verstoring of verlies aan biotoop of functiegebied, zie verder §4.2.

⁵ Wellicht heeft de gemeente ook beleid op het gebied van bijvoorbeeld energie, duurzaam bouwen, gezondheid of veiligheid. Betrek voor zover relevant ook deze kaders bij de vaststelling van de randvoorwaarden.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Afbakening

De notitie maakt een duidelijk onderscheid in ruimtelijke ontwikkelingen die wel en niet meegenomen worden in het MER (pagina 11 notitie R & D). Neem in het MER de motivatie op, op basis waarvan deze selectie gemaakt is en geef de ruimtelijke ontwikkelingen op kaart weer.

3.2 Alternatieven

De notitie R & D geeft een goed overzicht van de te onderzoeken alternatieven in het MER. Werk in het MER de in de notitie R & D genoemde alternatieven uit.

Gezien de duurzaamheidsambities (zie ook §2.2) van de gemeente Hoogezand – Sappemeer geeft de Commissie in overweging de uitwerking van de alternatieven milieuvriendelijker te maken. Dit zou kunnen door:

- gebruik te maken van de systematiek energieprestatie op locatie⁶;
- mogelijkheden te onderzoeken om de woningbouw binnen de bebouwde kom en op de nieuwbouwlocaties verder te verdichten;
- te variëren in de situering en inrichting van de ecologische verbindingzone ten behoeve van een optimale inrichting voor natuurwaarden;
- de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied te betrekken bij de uitwerking van de alternatieven⁷.

3.3 Fasering

Werk in aansluiting op de in §2.1 van dit advies benoemde afstemming in het MER faseringen uit voor de verschillende alternatieven. Dit om te voorkomen dat er bij tegenvallende vraag op verschillende plaatsen half ontwikkelde locaties ontstaan.

In de fasering kan rekening gehouden worden met het milieu door:

- minder gevoelige gebieden eerst te ontwikkelen;
- locaties dicht bij openbaar vervoer voorrang te geven bij de ontwikkeling;
- voldoende voorzieningen per fase te realiseren, bijvoorbeeld (fiets)verbindingen en warmte/koude opslag.

⁶ De systematiek energieprestatie op locatie is een maat waarmee het berekende verbruik aan fossiele brandstoffen van een wijk wordt aangegeven in relatie tot een referentiegebruik. Deze systematiek kan gebruikt worden om alternatieven milieuvriendelijker op te zetten.

[http://www.dubocentrum.nl/begrippen/energieprestatie_op_locatie_\(epi\)/](http://www.dubocentrum.nl/begrippen/energieprestatie_op_locatie_(epi)/)

⁷ Zie ook §4.6 van dit advies.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

Op pagina 17 van de notitie R & D wordt het beoordelingskader weergegeven waarmee de milieueffecten van de verschillende alternatieven worden bepaald. Neem onderstaande aspecten ook mee bij de bepaling van de milieueffecten van de verschillende alternatieven.

4.2 Natuur

4.2.1 Gebiedsbescherming

De gemeente heeft aangegeven in het kader van deze plan-m.e.r. procedure (op voorhand) een passende beoordeling (art. 19j Nbw) uit te voeren om de effecten van de verschillende alternatieven op het Natura 2000-gebied het Zuidlaardermeer te bepalen. Deze passende beoordeling moet herkenbaar onderdeel uitmaken van het MER.

Geef in het MER ook navolgbaar en gemotiveerd aan of het voornemen gevolgen heeft voor andere beschermde natuurgebieden vanwege de status van beschermd natuurmonument (art. 10 Nbw) en vanwege de Ecologische Hoofdstructuur (Nota Ruimte).

4.2.2 Passende beoordeling Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer

Neem in het MER voor het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer tenminste de volgende informatie op:

- het algemene kader en kernopgaven;
- de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd, inclusief verbeteropgaven, beschrijf deze kwantitatief (aantallen die zich in het plangebied en directe omgeving bevinden) en ruimtelijk (verspreiding op kaart);
- de huidige en potentiële functie(s) van het plan- en studiegebied, beschrijf bijvoorbeeld voor vogels het ruimtelijk beeld van de slaap(rust)-, rui- en foerageerfunctie van het plangebied. Stel vast of soorten een voorkeur hebben voor bepaalde gebieden. Wanneer dit het geval is, kan verlies van dit gebied (mogelijk) minder/niet eenvoudig worden gecompenseerd en zijn deze soorten in principe meer gevoelig. Het is van belang om bij de beschrijving en beoordeling van de functie van een gebied, gegevens uit het gebied zelf te analyseren (gebiedsspecifiek) en niet alleen uit te gaan van algemeen geldende effectstudies en draagkrachtanalyses;
- de samenhang met omliggende gebieden. Bedoeld wordt zowel de samenhang tussen plangebied en het Zuidlaardermeer gebied (en eventuele andere natuurgebieden in de directe omgeving) alswel de samenhang met andere Natura2000-gebieden in de directe omgeving waarvan kwalificerende soorten van het Zuidlaardermeer eveneens gebruik maken.

Gebruik hierbij de beste wetenschappelijke kennis en de meest recente bestaande (monitoring)gegevens. Het is daarbij van belang niet alleen de actuele situatie (voorkomen, aantallen, seizoensverloop en verspreiding van soorten) te beschrijven maar ook in te gaan op de recente historische ontwikkeling

daarin. De Commissie adviseert de gegevens over het voorkomen van soorten te verifiëren door middel van (recente) veldwaarnemingen.

Effectbepaling

Beschrijf in het MER (of de passende beoordeling behorende bij het MER) de verwachte effecten op de verschillende instandhoudingsdoelen. Geef deze effecten (indien onderscheidend) per alternatief separaat weer. Ga bij de bepaling en beschrijving van deze effecten specifiek in op de invloed van:

- verlies aan functiegebied / biotoop;
- veranderende waterkwaliteit op natuurwaarden;
- mogelijke verstoring door woningbouw, te realiseren ontsluiting (infrastructuur) en recreatie;
- te ontwikkelen natuurwaarden in de alternatieven. Ga daarbij ook in op de aanleg en inrichting van de verbindingzone;
- andere activiteiten en projecten in de omgeving, waaronder, woningbouw in andere gemeenten rondom het Zuidlaardermeer en de huidige recreatiedruk (cumulatie);
- mitigerende (inrichtings)maatregelen, waarvan de notitie R & D melding maakt.

Toetsing aan de instandhoudingsdoelen

Geef aan of -op basis van de effectbepaling- significante negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer voor de verschillende alternatieven zijn uit te sluiten. Dit voor de verschillende alternatieven afzonderlijk en ook in cumulatie met andere activiteiten of projecten rondom het Zuidlaardermeer.

4.2.3 Soortenbescherming

Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora en faunawet. Zo ja, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden. Geef in het MER beknopt aan welke beschermde planten- of diersoorten in of nabij het plangebied voorkomen en welke gevolgen deze door het initiatief zullen ondervinden.

4.3 Mobiliteit

De notitie R & D beschrijft alternatieven voor de toekomstige ontsluiting van het plangebied. De notitie R & D geeft een goede werkwijze om de effecten op de mobiliteit van de verschillende alternatieven te bepalen. Beschrijf op welke wijze de intensiteiten voor de verschillende alternatieven zijn berekend en geef een overzicht van de resultaten. Ga hierbij op hoofdlijnen ook in op de te verwachten:

- geluidsbelasting;
- luchtkwaliteit. In het bijzonder de randvoorwaarden die de Wet luchtkwaliteit (Wlk)⁸ geeft voor de locatiekeuze en inrichting van het terrein;
- verkeersveiligheid (ook voor langzaam verkeer).

⁸ Op 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit (Wlk) in werking getreden.

4.4 Water

In de notitie R & D worden de criteria waterkwaliteit, waterberging, waterbeheer benoemd als beoordelingskader. Wellicht kan in deze informatie voorzien worden door opname van de resultaten van de watertoets in het MER.

De Commissie adviseert het onderdeel oppervlaktewaterkwaliteit verder uit te werken. Geef in het MER de huidige oppervlaktewaterkwaliteit in het Zuidlaardermeer en de relevante omliggende waterlopen weer. Geef aan of er door de realisatie van de voorgenomen activiteit effecten op de oppervlaktewaterkwaliteit te verwachten zijn. Betrek hierbij:

- de (mogelijke verbeter opgave vanuit) KRW doelstellingen;
- de zwemwaterkwaliteit;
- de grondwaterkwaliteit.

Indien de oppervlaktewaterkwaliteit niet voldoet, presenteer dan de mogelijkheden en/of maatregelen die binnen de reikwijdte van het onderhavige voornemen genomen (kunnen) worden om deze kwaliteit te verbeteren.

4.5 Klimaat / energie

Het thema klimaat en energie wordt in de notitie R & D benoemd onder het kader woon- en leefomgeving door middel van het onderdeel CO₂-reductie.

Gezien de duurzaamheidsambities van de gemeente adviseert de Commissie dit onderdeel separaat in het beoordelingskader op te nemen. Hierbij kan gedacht worden aan beoordelingscriteria zoals:

- de geschiktheid van locaties voor warmte koude opslag;
- mogelijkheden voor de ontsluitingsstructuur per voet en fiets;
- beperking mobiliteit per auto.

4.6 Bodem, cultuurhistorie en landschap

Gebruik bij de effectbeschrijving van bodem, cultuurhistorie en landschap de criteria uit de notitie R & D. Verstoring van aardkundige waarden ontbreekt in dit beoordelingscriterium, vul daarom dit beoordelingscriterium hiermee aan. Beschrijf in het MER de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied.

Bij de uitwerking van deze beoordelingscriteria kunnen de volgende waarden betrokken worden, bijvoorbeeld ruimtelijk - visueel (o.a. openheid landschap, veenkoloniale karakter, aansluiting Zuidlaardermeer), aardkundige waarden, geomorfologie⁹ en/of structuren die voortkomen uit het vroegere en huidige landgebruik. In het MER kan deze uitwerking vervolgens gebruikt worden als beoordelingscriterium voor landschap en cultuurhistorie.

⁹ In het veenkoloniale gebied heeft het oorspronkelijk hoogveen een oerlandschap afgedekt waarin waarschijnlijk (oer)reliëf aanwezig is. Bij het afgraven van het hoogveen en latere cultivering (aanmaak van de dalgronden) heeft egalisatie plaatsgevonden. Daarbij is het oerrelief wederom deels afgedekt en geëgaliseerd. Voor de landschappelijke inrichting kan het relevant zijn dit oerrelief opnieuw bloot te leggen en als uitgangssituatie te nemen voor de ontwikkeling van landschap en groen in de woonomgeving.

5. OVERIGE ONDERDELEN

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in kennis”, “evaluatie van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: burgemeester en wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer

Besluit: vaststellen structuurvisie

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: planm.e.r.-plicht vanwege kaderstelling voor C11.1 / D11.1 en in verband met een passende beoordeling (Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer)

Activiteit: Woningbouwopgave van 5.100 nieuwe woningen en 2.500 te vervangen woningen

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Concept notitie Reikwijdte & Detailniveau Plan-MER Structuurvisie Hoogezand-Sappemeer 2020, 25 juli 2007.

Procedurele gegevens:

advies aanvraag: 22 augustus 2007

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 december 2007

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de notitie reikwijdte en detailniveau als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. F.H. Everts

dr. ir. F.D. van der Hoeven

ir. J. Termorshuizen

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

drs. S.J. Harkema (werkgroepsecretaris)

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport Structuurvisie Hoogezand-Sappemeer 2020

De gemeente Hoogezand – Sappemeer heeft in het kader van de regiovisie Groningen - Assen 2030 een woningbouwopgave van 5.100 nieuwe woningen en 2.500 te vervangen woningen. Om de gevolgen van de inwonerstoeiname van de gemeente in goede banen te leiden wordt een structuurvisie opgesteld. Voordat de gemeenteraad van Hoogezand – Sappemeer een besluit neemt over de structuurvisie wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage adviseert in dit advies de gemeente over de reikwijdte en het detailniveau waar dit MER aan moet gaan voldoen.

ISBN: 978-90-421-2222-2